

## عوامل مؤثر بر مکان یابی فضاهای آموزشی (مطالعه موردی: دانشکده معماری در اراک)

سپیده علاقمند<sup>1\*</sup>، سیاوش تیموری<sup>2</sup>، حمیدرضا جودکی<sup>3</sup>

1- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات اراک، ایران، پست الکترونیکی: sepideh.alaghmand@gmail.com

2- استاد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات اراک، ایران.

3- استادیار، عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اسلامشهر.

### چکیده

انتخاب مکان مناسب برای یک فعالیت، یکی از تصمیمات مهم برای یک طرح است که نیازمند بررسی از دیدگاه‌های مختلف می‌باشد. یکی از پیچیده‌ترین و حساس‌ترین کاربریهایی موجود در فضاهای شهری کاربریهایی آموزشی می‌باشد که لزوم توجه دقیق و عاقلانه در خصوص مکان یابی و همسایگی با کاربریهایی مشابه و هم سو را طلب می‌نماید. یکی از فضاهای آموزشی دانشکده‌ها هستند که در این رابطه جلوگیری از آسیب‌های جسمی و روحی و ایجاد محیط سالم آموزشی، حائز اهمیت می‌باشد. بدین ترتیب شناخت عواملی که در مکان یابی فضاهای آموزشی نقش دارد، امری ضروری است و باید مورد بررسی قرار گیرد. این تحقیق سعی دارد با شناخت و بررسی عوامل مؤثر بر مکان یابی فضاهای آموزشی، به مکان یابی دانشکده معماری در شهر اراک بپردازد. لذا جهت نیل به این هدف در ابتدا عوامل مؤثر بر مکان یابی فضاهای آموزشی معرفی و مورد بررسی قرار گرفت، سپس با توجه به عوامل فوق به مکان یابی دانشکده معماری در شهر اراک پرداخته شد. در این تحقیق مشخص شد عوامل مؤثر بر مکان یابی فضاهای آموزشی توجه به حدود مناسب همجواری‌های شهری، چهره طبیعی زمین، عوامل اقلیمی، دسترسی و ظرفیت می‌باشد و کاربری مورد نظر که دانشکده معماری در شهر اراک است با توجه به عوامل فوق مکان یابی شد. امید است با ارائه مطالب موجود گامی جهت بهبود مکان یابی فضاهای آموزشی برداشته شود.

**واژه های کلیدی:** مکان یابی، فضاهای آموزشی، دانشکده معماری، شهر اراک.

### 1- مقدمه

مکان یابی فعالیتی است که استعداد های فضایی و غیر فضایی یک سرزمین را جهت انتخاب مکان مناسب برای کاربری خاص مورد ارزیابی قرار می دهد. مکان یابی مناسب وقتی صورت می گیرد که یک ارزیابی دقیق، همگون و سریع از جذابیت های مکان های مختلف برای کاربرد خاص وجود داشته باشد. به طور کلی مکان یابی فعالیتی است که منابع طبیعی و انسانی یک منطقه را برای کاربری خاصی تحلیل می کند. عوامل مؤثر بر مکان بسیار متنوع و متعددند. برخی از این عوامل ثابت است و برخی دیگر منغیر و پویا می باشند بدین معنی که با گذشت زمان و تغییر شرایط در برخی از عوامل، تغییر محسوسی حاصل نمی شود مانند زلزله خیزی منطقه، اما در برخی تغییراتی بوجود می آید مانند عوامل ارتباطی، منابع آب، پوشش گیاهی. انتخاب مکان مناسب برای یک فعالیت، یکی از تصمیمات مهم برای یک طرح است که نیازمند تحقیق از دیدگاه های مختلف می باشد. یکی از پیچیده ترین و حساس ترین کاربریهایی موجود در فضاهای شهری کاربریهایی آموزشی می باشد که لزوم توجه دقیق و